

УДК 725.85

Р. О. Крушельницький, асистент
Національний університет «Львівська політехніка»

ВИМОГИ ДО ПРОЕКТУВАННЯ КОРТІВ ДЛЯ ПЛАТФОРМ-ТЕНІСУ

Анотація: стаття присвячена аналізу планувальних вирішень кортів для платформ тенісу, а також визначено основні вимоги до організації ігрового простору.

Ключові слова: платформ-теніс, спорт, організація ігрового простору, планувальні рішення.

Постановка проблеми. На даний момент в Україні стрімко розвиваються нові види спорту, одним із них є для нас платформ-теніс. Проте, до цього часу ще не сформована вітчизняна нормативна база, не визначенні принципи проектування просторів для цього виду спорту. Тому доцільним є вивчити закордонний досвід і запропонувати адаптовані до сьогоднішніх потреб планувальні схеми.

Аналіз останніх досліджень. На жаль, на даний момент в Україні відсутні дослідження згідно даної тематики, тому основною часткою проаналізованих джерел є закордонний досвід. Викладені в статті матеріали базуються на закордонному досвіді будівництва кортів для платформ-тенісу, які були викладені у друкованих виданнях «Sport and recreational fads» Frank W. Hoffmann, APTA Rule Book 2011 June 18th Edition, Outdoor recreation facilities guide (a guide for Illinois communitites) в планувальних нормативах planning of outdoor recreation areas (UFC 3-210-03A та TM 5-803-10/AFR 88-33)[5,9] та інтернетресурсах [1,4,7].

Метою статті є на основі аналізу нормативних джерел розробити вимоги до проектування кортів для платформ-тенісу і ввести в науковий обіг нові терміни, пов'язані з їх проектуванням та експлуатацією.

Обговорення проблеми. Великий теніс є відомим видом спорту не тільки закордоном, але й у нашій країні. У світі є дуже багато його різновидів, які відрізняються правилами гри, проте основна різниця полягає у планувальних вирішеннях кортів та специфіці покриття.

Платформ-теніс – американський ракетковий вид спорту, яким користуються тисячі людей різного віку і соціального статусу. Нижня межа віку 8 років. Це єдиний ракетковий вид спорту, яким гравці можуть займатися на відкритому повітрі навіть у холодну погоду, тому він є атрактивним для людей, які хочуть провадити активний спосіб життя протягом цілого року [1]. Попередником платформ тенісу був «падл теніс», який Френк П. Біал винайшов

в 1898 році. Ним займаються переважно взимку на збірному дерев'яному корті, який може бути змонтований практично в будь-якому місці з мінімальними витратами: в задньому дворі, тренажерному залі, або на вулиці. Розміри перших кортів склали приблизно 1/4 розміру сучасного тенісного корту (167,2 м²), і використовувались для навчання основам тенісу[2, с. 293].

У 1928 р. в Нью-Йорку Джеймс Конгвелл і Фессенден Бланшар вирішили розробити зимовий ракетковий вид спорту (рис.1), який можна було б розташовувати поблизу дому. Вони побудували дерев'яний поміст розміром в половину тенісного корту і купили обладнання: ракетки і м'ячі. Головною проблемою ведення гри була постійна потреба діставати м'яча зі снігу, тому вони вирішили огородити корт металевою сіткою по змонтованих на корті дерев'яних стійках (рис. 2) [3, с. 3].

Рис. 1 Схематичне зображення корту для платформ-тенісу [3, с. 3]

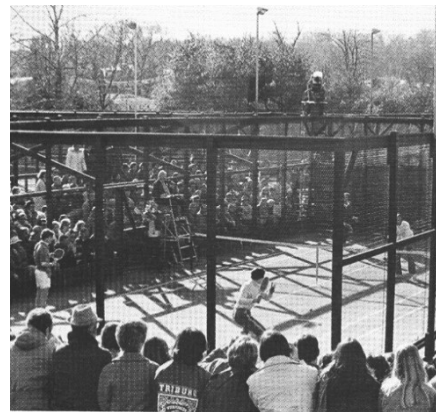

Рис. 2 Національний чоловічий чемпіонат платформ-тенісу в «Fox Meadow Tennis Club, Scarsdale, NY» 1976 [4]

Гра призначена для двох гравців на корті, який поділено на 2 рівні частини сіткою, висотою 940 мм. Правила гри ідентичні правилам тенісу, проте є деякі відмінності: тільки одна подача, якщо м'яч після подачі торкається сітки, гра все одно продовжується, і основне правило – після попадання м'яча в огорожуючу сітку корту гра продовжується. Ракетки для платформ тенісу виготовляються з композитного матеріалу з аеродинамічними отворами. Довжиною складає 457 мм. Матеріал м'яча пористий гумовий розміром 63,5 мм в діаметрі. Ворс на його поверхні утримує м'яч від ковзання [1].

Розташування такого роду об'єкту в структурі міста є дуже важливим і тому варто розглянути варіанти найкращого базування кортів.

Містобудівельні принципи влаштування кортів:

- корти розташовують по можливості подалі від насичених транспортом автомобільних доріг;
- в рекреаційній частині міста;
- в комплексі інших спортивних майданчиків;

- в межах житлового кварталу;

Окрім того, корти можуть бути розміщені у межах приватних клубів, і дворах житлових будинків [1].

Планувальні принципи влаштування кортів для платформ-тенісу:

- найкраща орієнтація корту є ПН-ПД;
- рекомендована площа корту 167m^2 , геометричні габарити корту $6.1 \times 13.4\text{m}^2$ [5, с. 38];
- огороження повинне бути натягнуте по всьому периметру корту. Висота сітки огороження 3,66 м (рис. 3). Екрани монтуються по периметру палуби на надбудовану конструкцію. Екрани вироблені з гексагональної оцинкованої або покритої полімером сітки.
- Лінії в кінцях корту паралельні з сіткою називаються базовими лініями, лінії по сторонах корту перпендикулярні до сітки називаються боковими лініями. З боку корту необхідно простір 1.5 м між бічною лінією і боковим екраном, а в кінці корту 2.44 м між базовою лінією і екраном (рис. 4). Цей простір входить в площу ігрового поля, але не входить в площу корту.
- Двері монтують переважно на бокових екранах недалеко від центру [6, с.4].

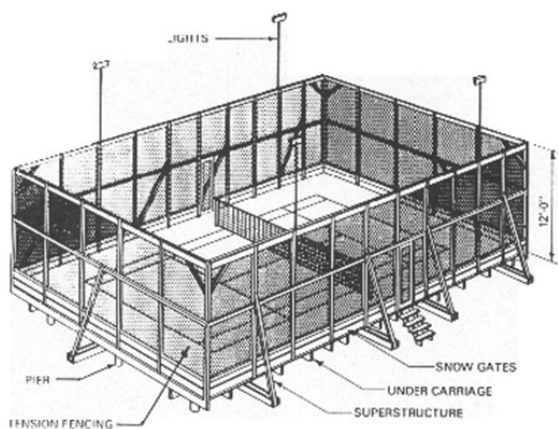

Рис. 3 Схематичне зображення корту для платформ тенісу. [5, с. 39]

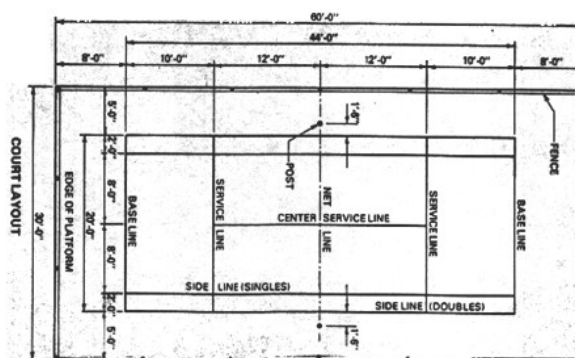

Рис. 4 Зображення плану корту для платформ тенісу [5, с. 39]

Процес експлуатації корту потребує *додаткових споруд*, набір яких покращує комфорт і умови занять спортом. Нижче запропонований стандартний набір приміщень, який включає: санвузол (біо-туалет), роздягалку, душову, інвентарну.

Вибір конструктивних елементів з яких буде виконано корт є дуже важливий для подальшої експлуатації і монтування на території. Рекомендовано наступні *конструктивні вирішення покриття*:

- піднята горизонтальна платформа повинна бути змонтована з обробленої деревини або алюмінієвих балок, встановлених на бетонних фундаментах, що дає можливість встановлювати корт на схилі;

- для дренажу повинен бути забезпечений простір розміром 6.35 мм між палубними дошками розміром 152.4 мм або каналами. Прибирання снігу повинні полегшити прикріплені на петлях огороження (снігові датчики) між стійками по периметру внизу огорожі [5, с. 38].

Система опалення є одною з найважливіших систем в конструкції корту, саме вона дає можливість використовувати споруду протягом цілого року. Платформа в основному закрита, що дає змогу розташувати систему опалення під нею. Для опалення в основному використовується пропан, природній газ або керосин. За допомогою даної системи відбувається танення снігу і конденсату на підоснові корту. В основному такі корти обладнані системами освітлення для гри в темну пору доби. В той час як офіційний сезон змагань триває з осені до зими, сам корт може використовуватись цілорічно [7].

Рис. 5. Процес влаштування корту для платформ-тенісу [7]

Рис. 6. Загальний вигляд корту для платформ-тенісу [7]

Процес будівництва корту. Переважна кількість виробників кортів для платформ тенісу розташовані в США. Конструкція корту передбачає його влаштування в будь-якому місці і на будь-якому рельєфі. Як стверджують виробники, тривалість експлуатації залежить напряду від якості матеріалів. Після того, як корт виготовлений в заводських умовах, його переважно завантажують на 18-колісну бортову вантажівку і доставляють до місця призначення повним комплектом. Якщо монтаж корту (рис. 6, 7) не потребує додаткових складних підготовчих робіт, наприклад, пов'язаних з влаштуванням конструкцій фундаментів, то він триває всього тиждень [8].

Висновки. *Платформ-теніс це новий для України тип фізкультурно-оздоровчої споруди. Потенціал його використання є надзвичайно високим: він полягає в можливості цілорічного використання, у малих розмірах корту, у швидкості монтажу та демонтажу конструкцій, у можливості його розташування на невеликих при домових територіях, в екологічності*

експлуатації. За кордоном вже накопичений досвід проектування та експлуатації кортів для платформ-тенісу, що дає підстави використати опрацьовану інформацію та загальні принципи архітектурно-просторової організації у наших умовах.

Література

1. Про платформ теніс [Електронний ресурс]: Режим доступу: http://www.platformtennis.org/about_us/about_platform_tennis.htm
2. Хоффман Ф. Спортивні і розважальні примхи / Френк Хоффман, Вільям Байлі. – Нью-Йорк: Роутледж, 1991. – 397 с. – ISBN 1-56024-056-3.
3. Платформ теніс [Електронний ресурс]: (журнал) – 2008. – С. 4. – Режим доступу до журн.: <http://www.platformtennis.org/Assets/Assets/documents/APTA+Print+Newsletter+2008+February.pdf>
4. Історія платформ тенісу [Електронний ресурс]: Режим доступу до фото: <http://www.burlingtontennis.com/paddle-tennis/paddle-tennis-information/>
5. Планування і дизайн відкритих спортивних майданчиків = Planning and design of outdoor sports facilities/технічний довідник. – [Чинний від 1988-04-5]. – 1988. – 130с.
6. Офіційні правила платформ тенісу = Official Rules of Platform Tennis [Електронний ресурс]: (правила гри) – 13 – те вид.- режим доступу до правил: <http://www.platformtennis.org>
7. Система опалення [Електронний ресурс]: Режим доступу: http://www.bwplatformtennis.com/bullet_heating.html
8. Нова конструкція корту [Електронний ресурс]: Режим доступу до фото: http://www.bwplatformtennis.com/bullet_new_court.html
9. Планування: відкритих спортивних і відпочинкових споруд = Design: outdoor sports and recreation facilities [Електронний ресурс]: (довідник) ..- режим доступу: www.wbdg.org/ccb/.../ufc_4_750_02n.pdf

Аннотация.

Статья посвящена анализу планировочных решений кортов для платформ теннису а также определены основные виды спортивной деятельности и требования к организации пространства корта. Ключевые слова: Платформ теннис, спорт, организация игрового пространства, планировочных решений.

Annotation.

The article analyzes the planning decisions of courts for tennis platforms and the main types of sports activities and requirements of space the court. Keywords: Platform tennis, sports, organization of gaming space, planning decisions.